

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává o. tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 1. DEZEMBER 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 48.

Starosti kancléře Schmidta

Kancléře Německé spolkové republiky Helmuta Schmidta nadále zaměstnávají hlavně dva vnitropoliticky ožehavé problémy — ústup konjunktury a vzrůstající zadluženost státu, země a obcí. Ukázala to jasně rozprava ve spolkovém sněmu o státním rozpočtu na příští rok, jakož i tak zvané druhé čtení nového vládního programu přísne úspornosti. Oposice využila této příležitosti k dalšímu generálnímu útoku na hospodářskou a finanční politiku vlády, kterou označila za "nedbalou". Že právě v ní a ne ve světovém poklesu konjunktury vidí křesťanští demokraté skutečný zdroj obtíží na hospodářské a fiskální frontě, není nic nového. Jako nový terč jim však přišel rhod rozpočet na příští rok ve výši 161 miliard marek, který po všech škrtech vykazuje obrovský schodek 38 miliard 600 milionů marek. Ministr financí Hans Apel obhajoval zvýšení dluhu v příštím roce jako patřičné a nezbytné opatření a varoval před dalšími škrty v době, kdy se objevují první náznaky opětovného oživení hospodářské činnosti. Apel mohl přitom poukázat na příklad z let 1966 a 67, kdy Bonn, v němž vládla tehdy velká koalice křesťanských a sociálních demokratů, vyřešil podobné dilema tím, že zvrátil některé státní výdaje a zároveň vstříkával stagnující ekonomice injekce peněz, které si vypůjčil. Částku, použitou tehdy za tím účelem, byly však nepatrné ve srovnání s nyníjšími schodkovými výdaji a Apel i jiní mluvčí koalice připustili, že jsou nutná drastická omezení, má-li se zastavit narůstání veřejného dluhu, který bude stát v příštím roce jen na úrocích přes osm miliard marek. Finanční plán spolu s rozpočtem, skutku vyžaduje postupné snížení schodkových výdajů na jedenáct miliard sto milionů marek v roce 1979. Toho se má dosáhnout jak úsporami, tak zvýšením daní; k němu patří i dvojnásobné zvýšení daně z příjmu hodnoty s platností od 1. ledna roku 77.

Škrty, navrhované vládou pro příští rok, představují čtyři miliardy marek. Tato částka označila oposice za naprosto nedostatečnou, ale neodporovala dosud na výzvy z vládních řad, aby sama předložila konkrétní alternativy k úsporám. Taková abstinence není jen zákoonným právem oposice, ale je zcela pochopitelná ve světle skutečnosti, že zkrácením výdajů bude postiženo nemálo lidí.

Vzhledem k tomu, že v příštím roce jsou ve spolkové republice volby, nemůže taková vyhlídka potěšit žádnou politickou stranu. Jak se dalo očekávat, vznesli křesťanští demokraté v rozpravě ve spolkovém sněmu i otázku finančního zotížení, které přinese provedení tak zvané pensijní dohody s Polskem. Vláda parlamentní oposice Karl Carstens vyčetl bonnské vládě, že platí velké částky výhledu Evropské unie, ale skrblí vůči Evropskému společenství.

ŠPIÓNÍ ZA VOLANTEM

Státní parlamentní tajemník západoněmeckého spolkového ministerstva Schmude odpověděl písemně na otázku poslance CDU Sauera a potvrdil, že dle zjištění orgánů ochrany ústavy, jsou řidiči nákladních dálkových automobilů z komunistických zemí používány pro špiónážní úkoly. Tito řidiči, protože mají úplnou volnost pohybu po území NSR, vybírají mrtvé schránky, předávají zprávy a pod. Pro takové úkoly se používají jen obzvláště spolehliví jedinci. Čeští řidiči řekli jednomu západoněmeckému kolegovi, že po politických čistkách byli na místa řidičů i závozníků vozů jezdicích do Německé spolkové republiky nasazeni také policisté a důstojníci armády. Západoněmeckým pohraničnickům byli již mnohokrát napadeni řidiči, kteří nebyli schopni provést na autech, která řidiči, ani ty nejjednodušší opravy.

Fotografie - které lžou

Ferdinand Peroutka

Když válka ve Vietnamu za známých okolností skončila, bylo řečeno — jak se tak často říká — že historie nad tím vynese svůj soud. Nebo bylo řečeno: "To uzavírá jednu kapitolu v naší zkušenosti." Dejme tomu, že bychom při této příležitosti podrobili analýze, co tato dvě slova — "historie" a "zkušenost" znamenají.

Myslíme, že spolehlivě můžeme říci toto: historie mluví k tomu, kdo se k ní obrací o poučení; nic neřekne tomu, kdo se k ní obrátil zády. Snažíme-li se zjistit posici historické vědy v současném světě, shledáváme, že v komunistických zemích ti, kdo jsou tam nazýváni historiky, jsou úředníky politického režimu, bez jehož vůle v zemi vlas ani s hlavy nespadne ani na ni nenaroste; v demokratických zemích přijde čas, kdy k vládě nastoupí ti, kdo zatím jsou mladou generací. Tito zatím mladí lidé mají určité nové rysy, mezi nimi nechut' k historii, již mnohokrát vyjádřili. Jsou hluboce ponořeni do aktuálnosti, do toho, co se děje dnes,

a vůči historii projevují netrpělivost, snad jako k "staré hodnotě" snad jako k závazku, který by překážel v plném životě aktuálním. Dejme to dohromady. Jestliže v komunistických zemích historie je zastřena a v zemích svobodných by byla zanedbávána, odkud, z kterého útulku by historie vynášela svůj soud, o němž se nepřestává mluvit?

Není jen historie starých Řeků a Římanů, je také sou-

časná historie. Často čteme, že z vietnamské války vyplývá jedno poučení: je marné bojovat proti guerillám. Čteme zároveň, že vietnamské guerilly někdy byly ne více než tři-čtyři muži, ale máme jaksi věřit, že i ti byli nepřemožitelní. Je to nedávnaná válka, ale už nesmírná spousta faktů je s neobyčejnou smělostí vynechávána.

Nechme stranou politické články a zkoumejme, je-li (Pokrač. na str. 3)

Sen. Jackson Brežněvovi

S odvoláním se na výsledky helsinské konference poslal senátor Henry M. Jackson Leonidu Brežněvovi telegram, týkající se dissidenta Sacharova. Telegram spolupodepsalo 37 amerických senátorů. Zní takto: Žádáme Vás, abyste povolil Andreji Sacharovovi odejst do Oslo k přijetí Nobelovy ceny. Právo Dr. Sacharova odejst do Helsinské dohody, kterou jste za Sovětský svaz osobně podepsal. Podle našeho názoru je Sacharovův případ důležitou zkouškou toho, jak Sovětský svaz hodlá tuto dohodu respektovat. Jestliže bude Sacharovovi nadále odmitána možnost odjezdu a návratu do země, bude to smutný důkaz toho, že SSSR nemíní plnit vlastní závazky vůči duchu Helsinské. A klesající důvěra v závazky učiněné sovětskou vládou může jedině prohloubit rozdíly mezi východem a západem, které se právě Helsinská konference snažila přelomenout.

AMERIKA A RUDÁ ČÍNA

Mezi Spojenými státy a rudou Čínou dochází opět k rozšíření kontaktů na nejvyšší úrovni, které vyvrcholily návštěvou prezidenta Forda a které vlastně byly již zahájeny návštěvou zahr. ministra Kissingera, jejímž hlavním účelem byla příprava prezidentovy cesty. Chceme alespoň krátce upozornit na několik faktů, této "přípravné" návštěvy se týkajících. Kissingera v Číně přivítal zástupce těžce nemocného Čou En Laie, Teng Hsiao Ping a zahr. ministr Čiao Kuan Hua. Teng přivítal Kissingera poznámkou, že toto setkání je důležité zvláště proto, že od poslední návštěvy v Pekingu došlo k několika změnám. Čiao tato slova pohotově doplnil, že se sice v mezinárodní scéně hovoří o uvolnění, že ale ve skutečnosti se na obzoru rý-

suje nebezpečí nové světové války, jako důsledek úsilí velmocí o nadvládu ve světě. Na první pohled tedy viditelné obavy komunistické Číny ze Sovětského svazu. Což ostatně dokazovala i slova a obavy, jimiž Číňané reagovali na propuštění amerického ministra obrany Schlesingera.

V rámci nového kola rozhovorů mezi Američany a Číňany, které bylo prakticky Kissingerovou návštěvou již zahájeno, má přijít na řadu i otázka normalizace diplomatických vztahů. Čínský ministr zahr. věci vyslovil uspokojení nad dosavadním průběhem vztahů mezi Washingtonem a Pekingem. Kissinger ihned po svém příchodu do čínského hlavního města zdůraznil, jak značný význam klade Washington na dobré vztahy s

Čínou, na jejich prohloubení a upevnění.

Čiao Kuan Hua varoval ihned na začátku, aby se Spojené státy nedaly zavázat Sovětským svazem. Helsinskou konferencí označil za jeden z největších podvodů, k jakým Moskva sáhla ve své snaze dobýt západní svět. Kissinger odpověděl, že Spojené státy budou odporovat každému pokusu o světovládu, tak jak to bylo zdůrazněno i v šanghajském prohlášení, které bylo vydáno na závěr Nixonovy návštěvy v Číně v roce 1972.

Byla to již osmá Kissingerova návštěva v rudé Číně. Ve světě vyvolalo zvýšenou pozornost, že čínští hostitelé před Kissingerem neskrývali svůj nesouhlas s pokusem o rozšíření americko-sovětských vztahů.

(Pokrač. na str. 7)

O ČESKOSLOVENSKU

Obrácený Zátopek

Švédové natáčeli v Praze hovor s třiapadesátiletým bývalým mnohonásobným olympijským vítězem Zátopkem. Při něm Zátopek komentoval svůj život při prohlídce starých fotografických alb. Dokumentární záběry připomněly také dobu, která ten život doprovázela. Několik minut ukázek z procesu se Slánským. V té době vrcholného stalinismu vstupoval Zátopek do strany. A pak záběry z roku 1968, kdy byl i Zátopek rozhořčen sovětskou okupací a kdy zahraniční televizi — i tento záběr byl připomenut — anglicky řekl: "Milióny a milióny protestují po celém světě. A je-li někde něco hodně špatné v politice, pak je to v Moskvě." Před čtyřmi lety udělal Zátopek veřejné pokání. Může už zase být tělovýchovným pracovníkem, bydlí za zdmi villy na pražském předměstí. A švédské televizi dnes řekl: "Nebyl to šťastný konec chaosu té doby. Byl to krásný sen. Sen je hezký, ale ve snech, které mi nikdo nemůže vzít, nesmí být ani police. V realitě police být musí. Dubček byl velmi milý člověk, zapomněl však zajistit tento režim." Švédský reportér Beng Gorenson to závěrem zdvořile komentoval: Nikdo nemůže kárat Zátopka, který žije ve společnosti, v níž existují prostředky, jak donutit lidi změnit názory.

Labe ustoupilo

Na úkor řeky Labe byla rozšířena výplová silnice první třídy v délce tří kilometrů z Ústí nad Labem směrem na Prahu. Rozšíření je místy široké až devět metrů a je částí velké modernizace této silnice. V rámci úprav bylo vybudováno již dvanáct mostních objektů a postupně se stává dvacet odlehčovací vodních propustí.

Z domova i ciziny

proudiv hojně hosté do Husova rodného domku v Husíně na Prachaticku. Nedávno byl tento památník upraven nákladem šest set tisíc korun. Loni jej navštívilo přes dvacet tisíc lidí.

Praha mezinárodní

Z podnětu evropského střediska pro volný čas se v Praze sešli odborníci z celé řady západních i východních zemí, aby rekovali o problémech vzdělávání dospělých.

Levnější auta

V CSSR byly přechodně sníženy maloobchodní ceny vybraných typů osobních automobilů. Jsou to dva typy vozu Škoda 110, polské Fiaty 125, Dacia, Moskvě — kombi a VAZZ 2103. To je pro zájemce o tyto automobily dobrá zpráva. Ceny jsou i beztak vysoké. Přechodně zlevněná škodovka 110 — LF stojí teď 55 000 československých korun — a to je stále hrubý asi dvouroční plat kvalifikovaného, dobře zaměstnaného českosl. pracovníciho. Sovětský VAZ 2103 se teď prodává za 70 000, což je také ještě víc než dost. Jenom pro zajímavost: československý export nabízí v západním Německu škodovku, kterou si lze pořídit z čistého šestiměsíčního platu průměrného zaměstnance a také sovětské vozy palí na Západě k těm nejlevnějším.

Neuvěřitelné — leč pravdivé

54 procenta zaměstnanců národního podniku "Úklid" v Praze tvoří profesori, vědci, docenti, vědeckí a kulturní pracovníci, kteří byli zásluhou režimu nuceni minout se s povoláním.

BONN-PRAHA

Na 1. a 2. prosinec letošního roku oznámil svou návštěvu Československa západoněmecký ministr hospodářství Hans Friderichs. Návštěva se koná u příležitosti Dnů techniky Německé spolkové republiky v Praze; zástupci 74 západoněmeckých firem mají v jeho rámci přednášet a názorně předvádět zájemcům v Československu nové technologické postupy. Ministr Friderichs má také vést rozhovory s příslušnými činiteli československé vlády. Oficiálním smyslem akce je rozšířit spolupráci Německé spolkové republiky a Československa na základě dlouhodobé dohody, která byla podepsána letos v lednu v Bonnu a která pro intenzivnější kooperaci průmyslu obou zemí vytvořila i potřebné smluvní předpoklady.

Oslavy stého výročí

narození objevitele původce skvrnitého tyfu, českého lékaře Stanislava Provázka proběhly v jeho rodišti Jindřichově Hradci. Tento významný badatel zemřel jako oběť své vědecké práce na skvrnitý tyfus v únoru 1915.

LITERATURA A POLITIKA

"Politice literatura nediktuje, právě tak jako politika nediktuje literaturu. Není důvodu, aby byly v protikladu". To byl, prosím, citát z dosti rozsáhlého článku v ústředním orgánu Komunistické strany Československa. Článek s nadpisem "Literatura a politika" takovými výroky oplývá. Cte se tam například, že "politika socialistického státu spisovatele nejen chrání, ale zbavuje i hmotných starostí", že táž politika "neoklešťuje literární rozvoj", což autor článku dokládá výčtem knih z produkce nakladatelství Československý spisovatel. To je totiž — podle článku důkaz, že se "naše literatura může bez překážek realizovat také vydavatelsky v národně vypravených knihách", protože tu "nehrozí žádné ekonomické úskalí". "Spisovatelé — prý — stejně jako ostatní umělci potřebují větší rozlet, větší možnost experimentovat a riskovat i než lidé v běžném občanském životě." Vždyť "spisovatelé jsou rovněž občany socialistického státu" a je proto "omysem se domnívat, že mohou žít v jakémsi politicky beztlížném stavu".

Je to zvláštní: o smutnější ve skutečnosti celá tahle situace je a o zjevnější o tom všichni vědí, tím bezostyšněji se chová oficiální propaganda, tím bohorovněji tvrdí pravý opak skutečného stavu. V totalitní diktatuře to není nic nového. A přesto se takové chování v určitých souvislostech jeví hrubší, neomalenější, v podstatě i tragičtější. Každému je známo, že československá kultura byla — po několika málo letech živějšího, volnějšího rozvoje — opět uvržena do temnoty, horší než v časech tuhého dogmatismu let padesátých. Horší především o tu krátkou zkušenost druhé poloviny let šedesátých. Nebyla to idyla ani tehdy: i tenkrát existovala sterá omezení, dobrovolná a nucená; ani tenkrát se tvůrčí atmosféra nedala označit za zcela uspokojivou. Ale čas a zkušenost dovedly okolnosti tak daleko, že se mohly volně a pro celou národní kulturu podnětně projevit mnohé směry a snahy v uměleckém světě, tudíž a dnes opět umlčované. Mohlo se myslet a ono myšlení došlo k veřejnosti. Mohlo se v různých

uměleckých odvětvích experimentovat, a to někdy za slušné divácké účasti. Prostě: v tvořivých kulturních kruzích to kvasilo, občané tomu byli rádi a režim to s ohledem na jiné potíže, jež se tím občanu částečně zakryly — trpěl. Po roce 1969 se tento postoj změnil.

Nový režim, výsledek porážky reformních sil z let předcházejících, nastoupil jinou taktiku: rozvinul, pokud mu podmínky dovolují, jistý stupeň spotřebitelského uspokojování a zcela zadusil jakýkoli pohyb intelektuální; a to nejen v oblasti politické, ale na celém území — aby se tak řeklo — ideově; tedy tam, kde se plodí myšlenky, názory, tvůrčí činy. Už tento pocit (pocit samostatného tvořivého postupu) nemůže vládnoucí režim v žádné podobě potřebovat; naopak právě na neexistenci takové samostatnosti je ze značné části založen. Proto takový nápor i proti všemu tvořivému v umění a v kultuře vůbec. A proto nepochybně i ony snahy vydávat dnešní stav za stav kýžený, byť i autor i ti, kdo článek zveřejňují, vědí, že v tomto případě neplatí zásada, že tisíckrát opakovaná lež přece jen zabere. Jestliže se — v

tomto případě — po zfalšovaných zjištěních jako doklad uvede seznam skutečně publikovaných či připravovaných knih, pak nelze přehlédnout, že je tu něco v nepořádku. Že totiž v přehledu tak "skvělém" žně chybí desítky jmen až donedávna známých a úspěšných autorů, kteří dnes publikovat nemohou, a to jen proto, že kolem roku 1968 "zlobili" a dosud "neodvolali". V oblastech přílehlých přišel by na další stovky tvořivých lidí, jímž dnes není dovoleno svou tvo-

Upozornění čtenářům v Holandsku: jak jste si jistě sami všimli, vyloudila se nám tisková chyba do oznámení o ceně EL. 25 guldenů je předplatné na půl roku, nikoli, jak bylo omylem uvedeno, na rok.

život realizovat a kteří jsou "zbaveni hmotných starostí" jen tak, že pracují jako noční zedáky. Proč? I na to odpovídá skvělou poslední větou Rudé právo: "Literatura má totiž nejen přátele, ale i nepřátele — právě proto, že ji nelze oddělit od politiky".

Milan Schulz

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci EL do Frankfurtu nad Mohanem a expedici a administraci do Švýcarska.

Adresa evropské redakce: EL, D-6 Frankfurt/M 70, Postfach 70 0103.

Adresa evropské administrace a expedice: Galerie Krause, Tumbelstr. 37, CH-8330 Pfäfers-ZH, Schweiz.

Platit můžete:

• bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 64 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfr. 85, Příplatek účel platby: EL

• červenou poštovní poukážkou (z ciziny mezinárodní) na adresu: EL, 6 Ffm 70, Postfach 70 0103 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postscheckkonto 3281 90 — 608, Postscheckamt Frankfurt.

• v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. účt.) a vyplnit ve všech dílech; nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postscheckkonta 3281 90-608, Postscheckamt Frankfurt/M a adresu EL, 6 Ffm 70, Postfach 70 0103.

• ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy"

• převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. beststr. 30/33 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P. 622 880".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11.50

ve Švýcarsku ročně SFr. 50.00, pololetně SFr. 25.00, čtvrtletně SFr. 13.00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMÁTE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné "rozjímavé" časopisy. Zjišťujete, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informací lecky unikání, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254. Přihlašují se za odběratele "Evropských Listů" a předplatit zaplatím poštovní složenkou (celoroční, pololetní, čtvrtletní. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo nepřepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno: _____
Adresa: _____

Americké listy/Evropské listy EL. Vydává a tiskne Universum Sokol Publication, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861, U.S.A. Tel.: 826-1993. Vydavací redakce: J. Marínek. • Redakce v Evropě: Evropské listy EL, D-6 Frankfurt/M. Postfach 70 0103, Bundesrepublik Deutschland. — Redakce: Václav Heřm. • Vychází každý týden s výjimkou dovolené. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Americe došla trpělivost

V ženevském hlavním stanu Mezinárodní organizace práce nastala v minulých dnech velmi ponurá a nervosní nálada. Příčinu k tomu zavdaly pověsti, že Spojené státy chtějí z organizace vystoupit a že ve Washingtonu se už koncipuje výpovědní list. Pravdivost pověstí se potvrdila.

Postup Ameriky znamená pro Mezinárodní organizaci práce finanční pohromu. Vláda Spojených států chce síce dodržet stanování předsedu dvouletou výpovědní lhůtu a ještě po dva roky platit členské příspěvky, to je ale pro 2.000 zaměstnanců organizace, z nichž 1.600 pracuje v ženevské centrále a 400 v jejích pobočkách, jen slabou útěchou. Mnozí z nich si budou muset hledat jiné zaměstnání. Protože Spojené státy přispívaly na výdaje organizace částkou 11 milionů dolarů ročně, čímž hradily takřka čtvrtinu jejich výloh, a protože ostatních 125 členských zemí neprojevuje ochotu své dotace zvýšit, organizace bude muset bezpochyby svou aktivitu omezit a štáb pracovníků značně zredukovat.

Mezinárodní organizace práce byla založena proto, aby mezinárodně koordinovala péči o sociální povznese pracovního člověka, v posledních letech se však zvrhla na propagačně politické rejdiště. Komunistické země a některé země takzvaného třetího světa ji zneužívaly k propagačním provokativním výpadům a ostouzením těch zemí, které s nimi nestojí na zahraničně politické scéně v jednom řádku. Vrcholem provokací byl jejich protizraťsky zaostrěný návrh, který si též odhlasovaly, aby Palestinské osvobodovací organizaci byl přiznán status pozorovatele. To vyvolalo v demokratických zemích, zejména ve Spojených státech, velmi nepříznivou reakci a to nejen ve vládních kruzích, ale i v odborech. Předseda americké odborové federace George Meany toto počinání odsoudil a v americké poslanecké sněmovně prosadil doporučení, aby Spojené státy placení příspěvků do Ženevy pozastavil. Od Mezinárodní organizace práce se distancovaly též organizace amerických podnikatelů a zaměstnavatelů.

V Mezinárodní organizaci

práce je trojí typ členství. Jsou v ní zastoupeny nejen vlády, ale též organizace odborové a zaměstnavatelské, tato struktura se však stala příčinou komunistických režimů pouhou fikcí. Zmíněné tři složky jsou autonomní, ale v případě komunistických zemí jen formálně. Zástupci americké vlády, odborů a průmyslu na zasedáních Mezinárodní organizace práce zřídka zastávali stejné stanovisko, zástupci sovětských odborů a podniků však obvykle mluvili stejným tónem jako zástupce sovětské vlády připadně sovětské komunistické strany. Burcovali proti kolonialismu, sionismu a vykořisťování dělníků v kapitalistickém světě, nikdy se však nezmiňovali o tom, že také sovětské dělníci mají nějaké problémy a požadavky. Mezinárodní organizace práce se zrodila roku 1919 při podpisu versailleské mírové smlouvy, již byla ukončena první světová válka, tehdy však do ní ani Spojené státy ani Sovětský svaz nevstoupily. Učinily tak až roku 1934. Sovětský svaz však roku 1940 z organizace opět vystoupil. Vrátil se do ní až zase po Stalinově smrti roku 1954.

K obnově členství se kremeľští vůdci rozhodli ze stejných důvodů jako ke vstupu do jiných mezinárodních institucí, — především proto, aby mohli snadněji štvát takzvaný třetí svět proti světu západnímu a aby mohli účinněji mařit mezinárodní akce na ochranu dělnických a lidských práv v jejich mocenské sféře. Sovětští zástupci vždycky horlivě podporovali resoluce proti pravicovému diktátorům, všechny akce na obhajobu lidských práv v komunistických diktaturách však v zárodku potlačovali. Za těchto okolností se nelze divit, že Američanům už došla trpělivost a že se od mezinárodní organizace práce odvrátili. Washingtonská vláda dala svým rozhodnutím, které učinila se souhlasem odborů a zaměstnavatelů, zřejmě na srozuměnou, že už nemíní destruktivní aktivitu Mezinárodní organizace práce finančně podporovat a že by se případně distancovala i od jiných mezinárodních institucí, které neplní poslání, pro něž byly založeny.

ODPOLEDNE POEZIE A HUDBY

Nově utvořený Kroužek milovníků poezie a hudby pořádá v neděli, 1. ledna 1976 o půl třetí odpoledne v Kosciuszko Foundation, 15 E 65th St. NYC své první veřejné vystoupení. Na programu bude recitační a hudební pásmo nejkrásnějších skvostů české a slovenské poezie o lásce, s klavírním koncertem a jinými hudebními a zpěvními vložkami. Přijďte všichni mladí, i ti mladí srdcem, vzdát hold umění, hudbě a poezii o lásce. Prožijete pěkné, povznášející budování odpoledne. Náš Kroužek Vás všechny co nejsrdčněji zve a těší se na hojnou návštěvu.

Fotografie - které lžou

(Pokrač. ze str. 1.)

historickou pravdou, že ve Vietnamu zvítězily guerilly. Byly skupinky tříčtyř mužů, větší skupiny, sto dvě stě mužů, nebo i tisíc nebo deset tisíc mužů. Je pravda, že neodolatelně postupovali, až konečně se zmocnili hlavního města Jižního Vietnamu — Saigonu? To by nevynechávalo nic méně než všechno, co bylo rozhodující.

Nic méně, než ten fakt, že stát Severní Vietnam vyslal do této války celou svou armádu čtyř milionů mužů, své tanky a letadla a celou svou technologii, své inženýry, aby budovali silnice, po nichž severovietnamská armáda nastoupí. A nic méně by dále nebylo vynecháno než intenzivní účast Ruska a Číny, které daly dostatečně najevo, že nepřipustí, aby komunisté ve Vietnamu byli poraženi úplně, zejména, že nedovolí, aby byli pronásledováni za hranice severního Vietnamu. Rusko a Čína praly si války permanentně, vždy znovu obnovené, a dostaly ji. To všechno dohromady je ovšem něco zcela jiného než vítězství guerill.

Po celou dobu, kdy severovietnamská armáda bojovala na území Jižního Vietnamu, severovietnamská vláda s touto neobyčejnou smělostí, o níž jsme se zmínili, prohlásila, že tam nemá vůbec žádné vojsko. Jak se chovali ti, kteří měli být svědky?

Jižní Vietnam se považoval za stát demokratický a jako takový neměl na vybranou, musil připustit na své území mezinárodní novináře, reportéry a fotografy. Z toho se vyvinula část jeho tragedie. Cítili jsme výrok západní autority: "Vietnamská válka byla jedna kapitola v naší zkušnosti." Jestliže blíže přehledneme: jaký druh zkušenosti to byl? Člověk v Americe, v Anglii, ve Francii seděl u televize a viděl vietnamské děje na vlastní oči. Ale co viděl na vlastní oči? Viděl na vlastní oči, co někdo jiný vybral mu vidět. Viděl přej sebou Jižní Vietnam v jeho nahotě. Avšak reportáž, fotografování přestávaly na území obsazeném Severním Vietnamem, komunisté se nedávají fotografovat při svých hlavních činech. Člověk v New Yorku,

Londýně, Paříži viděl na televizi, jak řadí smrt a země je ničena. Přál si, aby ničení a zabijení přestaly. Poněvadž to však se dělo na jiho-vietnamském území, divák se jaksí domníval, že Jiho-vietnamské jsou viníci. Vyberavá televize neukazovala — jak Severní Vietnam vždy znovu odmítal to, co by zabijení a ničení bylo skončilo: příměří. Odmítaje příměří, zástupce komunistů zároveň řekl: "Vědí lidé světa, co jediný týden války, jediná

minuta války znamená pro vietnamský lid?" Směle to vyptávání z této strany. Zkáza a zabijení, které i jednu minutu naplní hrůzou, začaly kdy? Začaly a trvaly od té chvíle, kdy Severní Vietnam vpadl do Jižního. Fotografie spolehlivě reprodukuje hmotu před kameru postaveného předmětu. Ale veřejný život má své triky, a, jak známo, už dávno nikdo nebyl obžalován z korupce, aniž by se při tom bodě usmíval. Reportérova fotografie nelže a poslušně ho reprodukuje s jeho úsměvem, který vyjadřuje důvěru v spravedlnost světa. Ale co jinak řekla fotografie o celé věci?

Ve svých pamětech Ilja Erenburg se zmíní o své fotografování záhlubě, a dodal: "Dělal jsem si obrázky jen toho, co vyjadřovalo mé myšlenky a city." Fotografování mu bylo soukromou lyrikou. Jak však bude, jestliže jini, kteří také fotografovali zejména to, co "vyjadřuje jejich myšlenky a city", jsou vysláni do cizí země, aby podali fotografické svědectví o jejích faktech? Lze očekávat, že jejich vášnivě myšlenky a city je budou pudit, aby fotografovali to či ono a nefotografovali to či ono. Žádná historie let šedesátých a sedmdesátých netuže úplná, jestliže nezaznamená vlivnou účast hnutí, jež se nazvalo Novou levičí. Pokud ona obstarávala referování o Vietnamu písmem, slovem nebo obrazem — a obstarávala je hojně — bylo to vždy k naprosté, jako by kdesi dogmaticky usneseně promluvě Jižního Vietnamu. A nevidí dobře dnešní fakta, kdo nebore na vědomí, že mezi činiteli bývá i holá nepořádnost.

Není to zcela nová situace. Na začátku let padesátých byl v Americe pro atomovou špiónáž odsouzení a popravení manželé Rosenbergoví. Svět se otfáral protesty. Neveřejná, ale velmi schopná organizace přivábila na náměstí téměř všech hlavních měst davy, aby protestovaly proti antisemitismu, který prý zde se proje-

vil. Mnohým lidem se protivil antisemitismus, a přišli protestovat. Vedle toho řečníci měli druhé thema, otcovství: je barbarské poopravit otce dvou dětí. V té době byl v komunistickém Československu velký politický proces, který skončil oběšením osmi vysokých státních úředníků, z nichž někteří také byli otcové, také měli děti. V tomto současném případě však nebyly žádné davové protesty. A patnáct let před tím v proslulých sovětských čistkách byli popraveni všichni vedoucí židovští komunističtí politikové mimo ty, kteří uprchli. Také žádné rozčilení na náměstích a na ulicích. Proč antisemitismus a otcovství jednou byly hledány a nalezeny a po dvakrát byly nehledány a nenalezeny?

Existuje a už několik desetiletí přežila čila a obratná organizace se svými zvláštními cíli. Její specialitou je manipulování davů. Nabývá přehavě, kde demokraté jsou pohodlní nebo bezstarostní. V myšlení, v logice, v řečnické není ji žádný zákon dán.

Rozvášň se, kdy chce, a zahání a mlčí, kdy chce. Fotografoje, když chce, a nefotografoje, když nechce. Fotografoje jedno zabiti a nefotografoje dvě zabiti jiná, a lze tímto způsobem. Chválí v jedné zemi, co haní v druhé. Těto dvojí účtování není bez tradice. Ve všech demokracických zemích Nová levice se posmívala heslu "zákon a pořádek". Když však Stalin vyvraždil celou opozici ve své zemi, což znamenalo všechny, kdo v tom nebo onom měli jiný názor, tu stará levice, jejíž mnozí členové působili dnes v Nové levici, se ho zastala a pochválila ho za to, že obnovil "zákon a pořádek".

Ale naše thema není ani Vietnam ani Stalin, nýbrž historie. Chceli jsme vyjádřit starost o výzývání "soud historie". Jaký by to byl soud, kdyby k mladým lidem, kteří pečl o historickou vědu odmítají, přibýli ještě ti, od nichž nelze očekávat nic jiného, než že by pěstovali historii sverchovaně zpolitizovanou?

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

ČÍNSKÉ
MANÉVROVÁNÍ

Severokorejského vůdce Kim Ir Sena nepochybně velice potěšilo, že čínský ministr zahraničí Čchiao Kuan Hua odmítl návrh svého amerického kolegy Henryho Kissingera, aby byla svolána konference, na níž by se jednalo o otázce, jak udržet příměří na Koreji, odvolají-li Spojené národy z Jižní Koreje americké vojenské jednotky, které jsou tam pod jejich vlajkou. Pro Peking by sjednocení Koreje pod nadvládou komunistického severu znamenalo, že se na prahu Číny zvedá druhá komunistická mocnost. Taková vyhlídka nedlouho po komunistických vítězstvích ve Vietnamu a Kambodži a jejich důsledcích pro Čínu Peking zřejmě znepokojuje. Číňané však přitom spoléhají na odhodlání Spojených států ponechat své vojenské jednotky v Jižní Koreji jako záruku proti Koreji severní. Dominantním rysem čínské zahraniční politiky je soupeřství se Sověty. Co se týče opětného sjednocení rozdělené Koreje, zdá se, že jakákoli diskuse o něm je odsouzena k nezdaru, protože si nelze představit, že by severokorejský prezident souhlasil s jakýmkoli dlouhodobým řešením, které by mu nezajišťovalo vůdčí postavení. Z hlediska Západu je pro Koreu v nynějších podmínkách nejlepší taková dohoda, která zaručí, že po odvolání

Mezinárodní přehled

vojsk Spojených národů — která tam zajišťují mír už 22 let, bude příměří zachováno. Severní Korea udržovala v čínsko-sovětském sporu po léta střední kurs, přičemž se poněkud přikláníla v Moskvě, aby neutralizovala blízkost Peking. Číňané nepokládali otázku loyálnosti pchjongjanské vlády za náležitou a trpěli tento stav.

Ale náhlé komunistické vítězství ve Vietnamu posunulo tuto otázku do popředí. Číňané zřejmě odradili Kim Ir Sena od ukvapené akce chystané proti Jižní Koreji, ale musí ho navenek plně podporovat vzhledem k sovětské soutěži v Severní Koreji. Skutečnost, že Peking přes všechno nadbíhání nepomohl dosud Pchjongjangu v jeho nynějším svízelném finančním postavení naznačuje, že Čína není dosud ochotna posílit severokorejské hospodářství a postavení prezidenta Kima.

Soupeřství mezi Pekingem a Moskvou se od jara letošního roku zejména v Asii značně vyhrotilo. Obě strany se předhánějí ve snaze získat podporu jiných zemí. Peking rychle navázal diplomatické styky s Filipíny a Thajskem, Moskva rozšířila své zastupitelství v Bangkoku a v Singapuru. Číňané se obávají sovětského válečného námořnictva a podezřívají Vietnamce, že nabízejí Sovětům bývalou americkou

základnu v zátocě Camh Ranh. Vzestup Severního Vietnamu jako nové mocnosti a nepředvídatelnost vývoje v Kambodži nutí Peking k určité úpravě své politiky v Jihovýchodní Asii. Časté návštěvy různých asijských delegací v Peking a čínských delegací v hlavních městech asijského světadílu svědčí o tom, že na přetřesu jsou citlivé otázky vztahů těchto zemí k Číně. Vzhledem k soupeřství s Moskvou a nyní do určité míry i s Hanojí nabývají vztahy Pekingem ke Kambodži a Severní Koreji důležitosti.

Podpora, kterou Čína poskytuje Severní Koreji ve Spojených národech, představuje jen jeden tah ve stále složitější šachové hře.

BRITSKÉ VÝHRADY

Neústupnost britské delegace a v menší míře i výhrady Dánska byly příčinou, proč se ministři zahraničí Evropského společenství na svém bruselském zasedání nedohodli o způsobu, jak zvolit v roce 1978 nový evropský parlament. Problémem se budou muset znovu zabývat šéfové vlád západoevropské Devítky na zasedání v Římě začátkem prosince. Až doposud byli poslanci evropského parlamentu voleni, nebo vysíláni do Strasburku jednotlivými parlamenty členských zemí Evropského společenství. Britský ministr zahraničí Callaghan řekl novinářům, že Velká Británie zatím nevěnovala problému dosti času a že si její stanovisko vyžádá ještě nějakou dobu. Že by však k volbám mohlo dojít už v roce 1978, považuje Callaghan za velmi nepravděpodobné. Také Dánsko má pochybnosti, zda se volby dají uspořádat v tak krátkém čase. Přimlouvá se za to, aby se volby domácí a volby do parlamentu ve Strasburku konaly současně. O proveditelnosti takového plánu zapochybovala Francie. Irsko má výhrady k rozdělení mandátů; velké státy prý mají v parlamentu příliš mnoho poslanců a to na úkor slabých členů Evropského společenství. Ostatní delegace — západoněmecká, belgická, holandská, italská a lucemburská k návrhům neměly žádných velkých, nebo zásadních výhrad. Prezident evropského parlamentu po skončení zasedání ministrů zahraničí proto vyjádřil optimismus, že k volbám nakonec přece jen v roce 1978 dojde.

Nebylo to poprvé, kdy britská delegace vystoupila s odlišným stanoviskem. Od okamžiku, kdy se Velká Británie stala členem Evropského společenství, pokouší se neustále přizpůsobit jeho politiku ku vlastnímu prospěchu.

BĚLEHRAD —
PEKING

Za úspěšnou platila návštěva jugoslávského ministerského předsedy Bijedice v Číně. Incident, ke kterému došlo v podobě demonstračního odchodu diplomatických zástupců sedmi socialistických zemí z recepce na Bijedicovu počest, byl jedním z průvodních zjevů sovětsko-čínské roztržky a Jugoslávci dali najevo, že se jich to netýká. Prominentní jugoslávský komentátor Milika Šundić prohlásil, že vztahy mezi Čínou a Jugoslavií jsou záležitostí pouze těchto zemí a nemohou se stát předmětem debaty s třetími zeměmi. Jugoslávci se nehodlají zaplést do sovětsko-čínské polemiky.

Milika Šundić se na sklonku týdne zabýval návštěvou amerického ministra zahraničí Kissingera v Číně. Vyslovil názor, že Kissinger nenarazí v Peking na žádné problémy. Hlavním účelem tohoto Kissingerova už osmého zájezdu do Číny je připravit cestu amerického prezidenta Forda, která se má uskutečnit ještě letos.

ČISTKY V ALBÁNII

V Tiráně vzpomněli 30. výročí založení vysoké školy albánské komunistické strany. Albánský ministerský předseda Mehmet Šehu apeloval na albánský národ, aby bojoval ještě usilovněji "proti byrokratismu a liberalismu" a byl ve střehu proti ideovému nátlaku nepřátel. Šehu označil poměry v Sovětském svazu za katastrofální a řekl, že šíření společenských zel vedlo k vytvoření nové buržoazie s revisionistickými představami. Pozorovatelé u vedli tato Šehova slova v souvislost s nedávnou čistkou v albánské vládě, které padli za obětí tři ministři hospodářských resortů a mnoh dalších nižších funkcionářů. Nedávného zasedání v Tiráně se zúčastnila většina členů vedení albánské komunistické strany, nikoli však první tajemní Enver Hodža.

PŘESUNY
VE VEDENÍ KGB

Podle zpráv sovětského tisku byl někdejší náčelník bezpečnostní policie v Tadžikistánu Vasilij Tarasovič Ševčenko přeložen ve stejné funkci do Kazachstánu. Dosavadní náčelník KGB v Kazašské svazové republice Georgij Štěpanovič Jevdokimenko byl přeložen jinam. Koncem října sovětský tisk oznámil, že Jevgenij Pěrvěncev vystřídal Ševčenko v úřadu náčelníka KGB v Tadžikistánu. Ševčenko-Jevdokimenko-Pěrvěncev: tato typicky neasijská jména šéfů tajné policie ve středníasijských republikách hovoří za celý komentář.

VČERA,
DNES -
A ZÍTRA?

Už jsme psali, že švédští televizní diváci měli možnost vidět unikátní rozhovor. Švédský reportér hovořil s bývalým tajemníkem ÚV KSČ Zdeňkem Mlynářem a bývalým ministrem zahraničních věcí dr. Jiřím Hájkem. Záběry byly zřejmě naláčený za obtížných podmínek. Oba bývalí přední politici se neustále otáčejí, jednou, když kdosi poblíž přejde, je rozhovor dokonce přerušen. Jejich trpká slova mistry přerušují — jako výmluvný kontrapunkt, záběr ze spartakiádního vystoupení žen. A jako dokument jsou tu ještě záběry z historického vystoupení dr. Hájka ve Spojených národech v roce 1968, kde hájil československou suverenitu.

Dr. Jiří Hájek říká, mimo jiné: "Navenek je všechno politicky v pořádku, ale pod povrchem je naše společnost nemocná. Je to chronická nemoc a už šest let se nesmí hovořit o jejích příčinách. Příčinou přitom je, že po roce 1968 byl násilně potlačen přirozený trend celé společnosti po demokracii našeho zřízení. Problém není jen v tom, že je dnes u nás policejní dohled nad celým společenským životem, že existují političtí vězni, že je tu příliš násilí. Základní je problém celého vztahu mezi občanem a politickou mocí. Je to vlastně svérázná společenská smlouva. Občan má formálně předstírat souhlas se vším, co vláda navrhuje, účastnit se voleb, shromážďení, průvodů a stát mu za to zaručuje, že ho nechá soukromě žít, budovat si pro sebe a svou rodinu určitou úroveň, i může mít auto, chatu, ale i sociální jistoty, slušné sociální zabezpečení, bezplatnou zdravotní péči, nehrozí mu nezaměstnanost. Ztrouchnivělé je však především to, že režim si představuje jakousi takovou dělbu — Ty nám občane nemluv do politiky, a my ti za to necháme určité možnosti soukromě se vyžívat. To je nezdravá společenská smlouva, i když třeba zabráňuje výbuchům masové nespokojenosti. Je to východisko z nouze. Náš národ vlastně tak přežívá situaci, kdy jasně vidí, že proti jeho úsilí o demokracizaci, proti podpoře, kterou dal politice roku 68, se postavily tak velké síly, že on sám proti tomu nemůže nic dělat. Vidí nutnost nějakým způsobem přežít. Náš národ má už v historii tradici přežívat režimy s nimiž nesouhlasí — a bylo jich už mnoho. Není to způsob přežívání třeba heroický ale přežívání třeba heroický, ale je účinný.

více peněz a tím lepší soukromý život, čím oddaněji posloucháš a vyjadřuješ to,

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplácíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připlácujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN
ASSOCIATION

1855 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10027

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10714

and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Den znárodnění

aneb pan Cyril Lokajiček (SÁGA)

Psáno pro Americké listy

Těm domům se dosud ještě říká Masarykovy koleje, ačkoli tam již po více jak dvě dekady nesídlí studenti nýbrž ouřad Státní bezpečnosti. Bylo asi osudem těch domů, že byly nejprve odebrány studentům a používány jako ubytovny a úřadovny jednotek SS, a posléze odebrány studentům a učiněny budovami Ministerstva národní bezpečnosti. Policajti v nich sídlí dodnes. Bývalé studentské sídliště i se sousedním Seminářem a Arcibiskupským gymnasiem se stalo hájenstvím internacionalistů od StB. Dokonce jim na nádvoří, kde kdysi hrávali studenti volejbal (i studenti v kutnách) přistavěli ještě jednu budovu navíc.

Když si ještě ale nevládl v Československu tak docela lid, a když tudíž z jeho vůle nebyly ještě Masarykovy koleje přeměněny v komplex průmyslu fyzikálního, sídlilo v okolí cosi živnostníků. Papírníckými výrobky se studenti zásobovali od firmy Manepa, což reprezentovalo závod Marie Nepevná, papírnictví. Sídlil tam holík, a sídlil tam konečně také muž opravující lidem boty. Nepotřeboval na svém krámku firmu, lidé věděli kde ho najít. Jmenoval se Cyril Lokajiček. Byl z Valašska a byl to poctivý muž. Byl přímý a prostý. Byl z těch kdo jdou za hlasem svého srdce a důvěřují svým vůdcům. Spravoval boty. Četl mnoho knih a inuliv sice moravským dialektem, avšak jazykem jakým psával Vančura. (A kterým Vančura zcela mimochodem dodnes potírá argument, že nová moderní a dobově expresivní lidová forma knižní musí být protřelá vulgaritou).

"Ouha," říkával pan Lokajiček, "nemohu ti synku opravit těch botů do zítřku, neboť zítra je neděle a sluší se křesťanu jít do chrámu." Svět se nevyvíjí rovnoměrně a tak se v něm tedy vždy prolínala touha po spravedlnosti, smíšená s tím co s sebou přináší slabost a špatnost lidských povah. Touha po spravedlnosti, smíšená s tím co s sebou přináší závisť a nepřejícnost. Neboť člověku bylo dáno slovo, aby zakrylo myšlenku. Třeba slovo o sociální spravedlnosti. Svět se vyvíjí tak, že se zdá

jen spravedlivé a žádoucí, aby ti, kteří jsou zdraví, silní, chytří a bohatí (zejména ti) pomáhali žít těm, kdož postrádají zdraví, jsou slabí, prostí a chudí. Až potom je všechno v pořádku. Usilí o sociální spravedlnost měli na svých praporech vepsáno také legionáři. Hned za požadavkem samostatného státu. Existují ale vlastnosti, které nelze vtěsnat do mezí síly, zdraví a myšlenkové potence. Existují lidé sice zdraví, ale i podlí. Nejen silní, ale také líní. Lidé bývají spíše syntézami těch vlastností. Masaryk nestěslněkrát řekl, že člověka (a tedy i společnost lidí) je třeba vychovat, vytvořit a nechat dorůst morálně, než uvolníme hrdlo láhve, v níž jsou uvězněni neznámí džinové. Jsou ovšem lidé, kterým je dáno vidět problémy zázračně jednodu-

JAN BENEŠ

še. "Pracujeme jen do 4. listopadu," říkala skupina portorických sezóních dělníků před volbami v roce 1972. "Pak bude zvolen McGovern a peníze se budou rozdávat bez práce."

Švec Cyril Lokajiček, písmák a poctivý člověk, neviděl problémy světa tak jednoduše, jako ona skupina sezóních dělníků (ve státě Illinois) na podzim roku 1972, ale přemýšlel o povinnostech velkých k malým, silných ke slabým a bohatých k chudým v duchu nejlepších humanistických a křesťanských tradic. Přemýšlel o nich i hokynář pan First (za války Fürst) a konečně i úředník banky Slavie pan Reč (za války se ovšem rovněž psal poněkud jinak — Röetsche). Byli s panem Cyrilem Lokajičkem takovíka sousedé. Nevíme, kde se zmínění pánové nalézali dne 28. října 1945, ale víme velice přesně, kde se nalézal pan Cyril Lokajiček, písmák — švec a lidovec. Pan Fürst (First) byl pravděpodobně kdesi, kam ho volaly jeho hokynářské či šmelinářské povinnosti. Co byla svržena nacistická tyranie a co zmizelo jméno Röetsch ze zvonku bytu, kde bydlil pan Reč, nevíme toho o panu Rečovi mnoho. J. 9. května v odpoledních hodinách se vynořil ze sklepa. Měl na sobě uniformu africké armády generála Rommela, byl opatřen na levém rukávě rukou páskou s nápisem RG a na opasku měl pistoli značky Steyer. 28. října 1945 byl pravděpodobně kdesi v pohraničí a prováděl národní očišť. Tedy nevíme přesně kde byli ti dva. Pan Cyril

Lokajiček, jehož přístipkárna byla vyzdobena lidovými plakáty, a který byl, podotkneme znovu, poctivý muž z Valašska, byl toho dne na Václavském náměstí a radoval se, jako všichni, nad příchodem sociální spravedlnosti. (Cyril Lokajiček. Zkusíte si takové jméno vymyslet.) Bylo vyhlášeno znárodnění. Radoval se pan Cyril Lokajiček, neboť udeřilo na ty velké, na ty zdravé, na ty mocné a silné, aby bylo pomůženo těm malým, slabým, chudým a nemocným. Nebude už více ošklivý Bat'a ujídati ševcovského chleba. Radujme se! Radoval se i pan First (Fürst) neboť jeho pult, prožraný od červotože, a sud, ve kterém choval okurky v láku, nebyl do znárodnovacích dekretů zahrnut. Pan Fürst (First) ovšem ještě nevěděl, že podle teorie jistého Lenina o dvou fázích revoluce je to jen zatím. Radoval se jistě i pan Reč (Röetsch) kdesi v očišťovaném pohraničí.

Než se od 28. října 1945 rok s rokem sešel, byly volby. Hokynářství pana Firsta (Fürsta) hlásalo slávu strany komunistické a bylo oblepeno plakáty typu: *Komunisté chvilu živnostníky.*

Život byl jednoduchý. Ti malí proti těm velkým. Altruisté proti egoistům. Ti bohatí, kteří žijí rozmařile, proti těm, kdož musí pracovat plyně a pravidelně, aby se uživil. Na čí straně je právo, či ouha, na čí straně jsou sympatie? A pokud závidíme, závidíme rozmařilost anebo spíše závidíme onu nezbytnou nutnost každodenních pracovních úkonů?

Přístipkárna pana Cyrila Lokajička blíž Masarykových kolejí a firmy Manepa, hlásala slávu a velikost strany lidové, členky Národní fronty a konající spolu s touto Frontou nebyvalé skutky v zájmu malých (se kterými sympatizujeme, ale kterým nezávidíme) proti velkým (se kterými nesympatizujeme, ale kterým závidíme). Vykonyvala se (ostatně) spravedlnost nejen sociální. Krátce před 28. říjnem 1945 byl v Praze na základě soudního rozhodnutí veřejně pověšen za krk nacisty dosazený primátor Prahy, profesor Německé university v Praze, dr. Pfizner. Dr. Pfizner byl muž, který napsal (ještě arci!) v době kapitalistické hrůzovlády o prezidentovi Benešovi, že to byl malý muž na Pražském hradě, který se ze strachu před Německem stal vasalem bolševismu. Byl Němec, později se stal nacistou, nakonec pražským primátorem. Neváhal ničit životy jiných. Byl to první poválečný proces. Byla to první veřejná poprava v dějinách Československa. Také první

případ, kdy byl odsouzenec pod šibenici (postavenou na Náměstí hrdinů) ještě bit.

Nemyslíme, že s takovýmto průchodem spravedlnosti souhlasil pan Cyril Lokajiček. Ale zjevně s tím souhlasila část národa. Nebo neměla čas ani souhlasit, ani nesouhlasit, ale snažila se něco urvat. K těm, kteří se opravdu nesnažili něco urvat, patřil pan Cyril Lokajiček. Pokud šlo o další, věřil svým vůdcům. Byli hlasem jeho srdce. V jeho krámě bylo vždy teplo, i tehdy, když se na koleji příliš netopilo a bylo s ním tedy dvojnásobně mílo posedět. Souhlasit s ním v tom, že o slabé má být postaráno. Nad verpánkem měl vždy rozloženou nějakou knížku. Doporučoval Arbese a Herrmana. V neděli chodil do kostela. Neměl to daleko, do Semináře. Když svolávala strana lidová manifestaci zavřel krámk a šel manifestovat.

Nějaký den po únoru 1948, mohli jste se zeptat pana Lokajička, byl-li také manifestovat na Staroměstském náměstí. Pokud jste tak učinili, vyndal si floky z úst, podíval se na vás poněkud přísněji než obvykle, a pravil rozhodně a otevřeně:

"Ovšemže jsem tam byl! To byla moje povinnost."

Pan Lokajiček hluboce věřil, že věci jsou jen v jeho a Božích rukou, a že je třeba se jen přičinít, aby Bůh pomohl. Protože sám pracoval plyně a každodenně, měl za to, že je třeba učinit na světě takový řád, ve kterém by si tak počinili všichni. Neznal ani nic lepšího, a rozmařilost se mu doopravdy hnusila. Byl rád, může-li být nástrojem k jejímu zamezení. Stejně tak byli rádi i pánové Fürst

(First) a Röetsch (Reč). O tom, nakolik se hnusila rozmařilost jim, nemůžeme podat důvěryhodné svědectví. Ačkoli se všichni velice snažili, a o to víc po 28. říjnu 1945, nezdálo se, že by obecné blaho bylo o mnoho blíže než před tím. Než vláda Národní fronty a pan prezident vzali věc chudých a slabých do vlastních rukou. Porozuměli brzy, že je tomu tak proto, že silní a mocní a bohatí se nechtějí vzdát svých privilegií a nepřejí chudým to, oč byla připravena jejich rozmařilost. Tomu rozuměli. Také pan First (Fürst) se nechtěl vzdát svého červotočem prožraného pultu a sudu, v němž choval okurky v láku. Pan Reč (Röetsch) nechtěl se vzdát své rudé pásky, a konečně, pan Cyril Lokajiček doopravdy nechtěl vyměnit svůj verpánek za sedadlo Rolls Royce a vzdát se tak svého verpánku, kde si při fukování zvetšelych podrážek četl Arbese a miloval Herrmana i Hála.

Ale kdopak by chtěl sáhnout na věci tak nicotné. Kdopak by chtěl zdrtit živobytí tak malá a nenápadná, tisíc z tisíců. Ti velcí ať se bojí, ale my se nemáme čeho bát. Pokud jste se pana Lokajička otázali, zda manifestoval za obrození Národní fronty na Staroměstském náměstí dne 25. února 1948, tedy přibližně do podzimka téhož roku vám přisvědčil a dodal, že to považoval za svou povinnost křesťana, Čecha, Valacha, sokola i ševce. Svá slova dotvrzoval pádnými údery kladívka do opravované botky.

Měli-li jste čas, prováděl mistr Lokajiček opravy men-

(Pokrač. na str. 7)

TUZEX zasíláme bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE...

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 468.00
NY — Brno — NY	\$ 483.00
NY — Piešťany — NY	\$ 508.00
NY — Bratislava — NY	\$ 474.00
NY — Košice — NY	\$ 519.00
NY — Poprad — NY	\$ 515.00

Plus \$3.— U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti od 1. září do konce října. Od 1. listopadu do konce března jsou ceny ještě nižší. Mimo výše uvedených cen jsou ještě nižší — takzvané APEX-ceny. Informujte se u nás.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

co se právě momentálně chce. — Ale jakmile se postavíš proti, jsi postižen hmotně i jinak. To znamená — nižší platové zařazení, nemůžeš dělat podle své kvalifikace, děti se nedostanou na vysokou školu. — Ten postih dětí je vůbec něco barbarického, něco co přesahuje jakoukoli realitu v Evropě."

SPORT

• Tabletenisové mistrovství Československa se hrálo na stolech plochého Lokomotivy a přineslo triumf Milana Orlovského, který vybojoval tři tituly — ve dvouhře a v obou čtyřhrách. Úspěšný come-back oslavila Voňová-Uhlíková, bývalá mistrovská Evropy, zvítězila ve dvouhře a s Orlovským v míxu.

• Louis z Británie vyhrál plochou dráhu v Johannesburgu před mistrem světa Dánem Olsonem (vyhrál i pardubickou Zlatou přílbu). • Austrálie porazila Nový Zéland 87:67 a 101:63 a zajistila si tak účast na olympijském basketbalovém turnaji.

• V kunratickém lese se běžel již po 42. populární lesní terénní běh "Velká kunratická" za účasti 3600 běžců. Na trati dlouhé 2600 m zvítězil Tománek z RH Praha. Ženskou kategorii (1000 m) vyhrála Schejbalová ze Slavie.

• Sedmý ročník Velké ceny Prahy basketbalistů skončil v hale pražské Sparty již po šesté vítězstvím Moskvy, vždy o bod před Varšovou a Prahou A (Praha reprezentovala Sparta Praha).

• Devatenáctiletý Američan Darrel Pace zlepšil na mistrovství USA vlastní svět. rekord v lukostřelbě (144 šípů na 4 distance — podle FITA) z 129) na skvělých 1316 kruhů. V současné době nemá Pace na světě rovnocenného partnera.

• V Archangelsku překonal Vasilij Alexeev svůj jubilejní 75. svět. rekord ve vzpírání. V úlu vzepl 246 kg a ve dvojboji došlil 430 kg.

• V novém žebříčku sjezdových disciplín Mezinárodní lyžařské federace je ve sjezdu mužů v čele Rakušan Klammer, ve slalomu a obřím slalomu Ital Gios. V obřím slalomu je čs. lyžař Sochor na 12. místě. Žebříček je důležitý pro

nasazení do skupin Světového poháru.

• Agentura UPI uveřejnila novou anketu o nejlepší sportovce roku 1975. Stali se jím nový svět. rekordman v trojskoku Brazilčan de Oliveira s 211 body před Clayem 230 a Shawem (USA-plavec) 210. Ženský žebříček uvádí rumunská mistryně Evropy ve sport. gymnastice Comaneciová s 263 body, před plavkyní Enderovou (NDR) a sovět. děkačkou Melnikovou.

• Čím více se blíží konec roku 75, tím větší jsou přesuny v tenisu. Grand prix. K 10. 11. byl tento stav: Vilas 790 b., Orantes 714, Borg 560, Ashe 523, Nastase 455, Connors 425, Ramirez 342, Kodeš 343, Panatta 338 a Fillař 304 b.

• Věchní se shodovali v tom, že Jan Riha byl nejlepším pravým křídlem všech dob. Byl to mimořádný zjev čs. kopané. Dosud za nejlepší pr. křídlo považovaný Brazilčan Garrincha měl jen jednu klíčku, Riha ji uměl na obě strany, kromě toho byl úžasně rychlý, tah na branku přímý a jeho příklepy hlavou na vlastní nohu a opačně za plného běhu byly lahůdkou. Riha, dnes šedesátník, přišel do Sparty z Písku; za přestup do Sparty dostal tehdy 1500 Kč a držel asi svět. rekord, protože se během 7 týdnů dostal z 1. A třídy do repr. dresu a za 10 měsíců na MŠ 1938. Za Spartu sehrál 429 utkání, dal 251 gólů, za ČSR hrál 22 zápasů a vstřelil 8 branek. Teď laboruje s plotýnkami a nemůže hrát za staré internacionály. Kdo by zapomněl na věčné soubory Riha s malíčným slávisťou Jezberou. Jednou, když Riha Jezberovi nezadržitelně unikl na Pláničkovu branku, chytl ho Jezbera ze zoufalství za trenýrky a ty putovaly k zemi, ke gaudiu ženského publika, které sedávalo na Spartě v předních řadách. Tak do dalších let hodně zlatu, Honzíku Řihovic!

• Po "reprezentační" přestávce pokračovala nejvyšší soutěž hokejistů při zápasy sedmáctého kola. V zápase Sparta-Tesla Pardubice, zvítězila Sparta po skvělé hře 6:1. Budějovice-Litvínov 2:6, Kladno-Vitkovice 2:1, Brno-Jihlava 3:6, Bratislava-Píseň 2:2. Tabulka prvních čtyř: Kladno 25, Tesla Pardubice 22, Dukla Jihlava 20, Sparta 18. Tabulku uzavírá Ingstav Brno.

IV. 5.

Telegraficky ze světa

Sovětský svaz a italská republika podepsaly v Říme dlouhodobý program rozšířené spolupráce a úvěrovou dohodu o částečném financování dodávek italských strojů a zařízení do SSSR. • Švýcarských manévru se zúčastnilo 37.500 příslušníků armády. • Vládní krizi má republika San Marino. Sociálněistická strana vystoupila z většinového levého středu, kde dosud spolupracovala s křesťanskými demokraty. • V Bavorsku byl zatčen polský špión-diplomat Henryk Wroblewicz. Těžký kalibr: vláda NSR mu zatím nepovolila ani navázat kontakt s polským velvyslanectvím v Kolíně nad Rýnem. • Ironie náhody: v týž den, kdy Moskva hlasitě protestovala u vlády Jižní Afriky proti "mohutnému vměšování se" v nově nezávislé státě Angola, bylo v téže zemi zajato dvacet sovětských vojáků, bojujících na straně prokomunistických rebelů v občanské válce. • Na žádost prezidenta Forda odvolal velvyslanec USA u Spojených národů Moynihan svůj úmysl resignovat. • Nepokoje v Bejrútu vstupují, zdá se, do dalšího kola. Město v důsledku chaosu začíná trpět nedostatky potravin. • Na přátelskou návštěvu do Moskvy přijel Jassir Arafat, hlava Palestinské osvobozené organizace. • Ministr zahraničí USA Kissinger prohlásil, že Spojené státy se nebudou moci lhostejně dívat na sovětskou a kubánskou intervenci v Angole. • Otec nového španělského krále, (žije v exilu v Paříži), Don Juan de Borbon vyzval svého syna, aby ve Španělsku zavedl demokracii se systémem více politických stran a aby uvedl Španělsko co nejdříve do Evropského hospodářského společenství. •

OHLASY...

Pokud se čtenáři novinám ozývají je to obvykle znamením, že svůj list čtou a potřebují. Proto jsou všechny redakce na světě vděčné za každý ohlas. Stará a ustálená pravda pak jest nejen to, že noviny nejsou dělány novináři, ale především čtenáři (Karel Čapek, Marsyas), ale také to, že především patři čtenářům.

Některé čtenáři přehlédli, že článek Jana Beneše, SIT VERBO, byl tištěn na pokračování a nikoli opakován. Je chybou redakce, že slůvko pokračování vypadlo při publikaci druhé části ze sazby.

Některé čtenáři pak protestovali proti pojmu *dobrodruh* a *dobrodružství* ve spojení s profesorem Masarykem a legionáři, respektive ve spojení se zahraniční akcí profesora Masaryka a naším odbojem za Prvé světové války. Obě ta slova jim zněla příliš pejorativně.

Pro každou generaci je příznačné, že používá jazyka svým vlastním způsobem. Také to, že nalézá hodnoty tam, kde je nenalezala (třeba) generace předcházející. Pro generaci, ke které patří autor článku nemá v sobě slovo *dobrodruh*, ani *dobrodružství* pranic neucitlivého, či dokonce hanlivého. Na počátku jest adjektivum *dobrý* (což znamená věru nic špatného a ještě na počátku tohoto století to mělo shodný význam s *udatný* a *odvážný*) a *druh*. Což je podstatné jméno, proti němuž rovněž nelze protestovat. Totéž pak snad lze říci i o jejich spojení. Legionáři musili být přece *dobří* *druzí*, a jejich akce byla docela určité *dobrodružství*, tak jako bylo *dobrodružstvím* (a je) plavba-li se uprchlík na hranicích Československa pod dráty.

Znáte něco, co by byla věc více báječná než *dobrodružství*? Já ne. A můžete si myslit, že by nikoli romantik a nikoli *dobrodruh* odejel bez financí na zpáteční lístek přes oceán za nevěstou, o které vůbec nemohl mít za jisté, že ho ještě bude chtít? Masaryk to udělal. Kde by byl, kdyby si ho slečna Garrigueová nevzala a kdyby mu byl tchán na cestu zpátky nepůjčil?

A může to snad Masaryka snižít? Proč hledat zmrtvělou sochu tam, kde byl živý člověk? Proč stavět na piedestalu člověka, který celý svůj život viděl, hledal a nalézal věci prosté. Člověka nesnášejícího pózu a nekritičnost. Člověka vyznávajícího pravdu, včetně pravdy o nás samých.

Nezapomínejme, že v téže době, kdy existovaly Legie a kdy byl profesor Masaryk v zahraničí, existovala také česká politika stojící (nejen fyzicky) na půdě Rakousko-Uherska a předkládající národní požadavky nikoli jako

požadavek, ale jako žádost. Nezapomínejme rovněž, že ne zdaleka všichni zajatci vstupovali do Legií, že byli i tací, kteří dávali přednost životu v zajateckém táboře a jeho malé jistotě před risikem fronty.

Jaký byl osud legionářů, pokud upadli do zajetí Rakouska? Vždyť na italské frontě byly popravy a i legionáři — občané Spojených států, Američti usedlíci, pokud upadli do rukou rakouské armády. — Jaký by byl osud legionářů i profesora Masaryka, kdyby byl rozhodný zásah Ameriky nepřinesl i rozhodné vítězství Spojencům? Tolik tedy datkem, a ještě malíčkost. Autor se doopravdy nechtěl dotknout žádného z citů, které mají naši čtenáři k osobě prezidenta Masaryka. Pouze kladu význam slov jiným způsobem. To není omluva, není se zač omlouvat. To je vysvětlení.

Ozval se i čtenář, hájící (rovněž v essay SIT VERBO) prý napadené právo československých Němců na sebeurčení. Dokládá to Chartou OSN a dalšími materiály. V současné době je v sazbě autorův článek NEMCI, který se k této otázce vrací, ale bylo by snad dobré říci ještě také toto: Mnichov 1938 nebyl naplněním sebeurčovacího práva.

JBŠ

CH. G. MASARYK SOCIETY, INC.,

pořádá každoroční předvánoční bazar v sobotu, 6. prosince v kostele Jana Husa, 351 E. 74th St. NYC, mezi 12-4 hod. odpolední. Jako vždy najdete tu mnoho krásných, hodnotných, ručně zhotovených předmětů, okrasných i užitečných. Také výběr domácího pečiva, vše za nízké ceny. Přijďte a nakupte vhodné dárky k Vánoce pro celou rodinu. Podáváme občerstvení.

DĚKUJEME ZA POCHOPENÍ!

Vážení přátelé,

Kapitola o našich obtížích — včetně nevděčnosti a nepravdivého dodávání EL — je Vám patrně dostatečně známá. Stáli jsme před úkolem víc než obtížným — překonat následky škod, které nám způsobil náš evropský zástupce číslo jedna, škod nejenom finančních, které jsou nedozírné a v dnešní době naprosto nenahraditelné, ale i škod, způsobených přerušením kontaktů s odběrateli a se čtenáři v době, kdy už jsme věděli o jejich dobrém poměru k novinám... Že likvidace všech těch doslova ran trvala tak dlouho, také nebylo naší vinou. Bylo při naší smůle opět zavínáno nesvdomitostí dalšího zástupce. Ten, ať s námi podepsal dohodu, několik dní před tím, než měl koncem července uvést do chodu evropskou expedici, bez udání důvodu toto odmítl, čímž nás poškodil skoro tak, jako náš podařený zástupce číslo jedna.

Nyní tedy dostáváte Evropské Listy ze Švýcarska. Jsou pravidelně, vždy ve čtvrtek expedovány z USA letecky do Zürichu, takže je máte mít na svém stole nejpozději následující pondělí, v nejlepším případě už v sobotu předtím. Jsme rádi, že jsme mohli Evropskými Listy, které jsou jediným evropským vydáním českých amerických novin, vyplnit mezeru v evropském krajauském tisku, a že jsme tak schopni dostát povinnosti k českým a slovenským příslušníkům politického exilu po stránce podávání všestranných a politických informací. Děkujeme Vám všem za trpělivost, přízeň, i pochopení naší minulé, nám nezaviněné situace. Zároveň prosíme: obraťte se s případnými potížemi ve věci dodávání novin na našeho evropského zástupce pana Otu Krauseho, Tumbelenstrasse 39, CH-8330 Pfäfers-CH.

Vydavatelství AL EL

DEN ZNÁRODNĚNÍ . . .

(Dokončení ze str. 5)

Šího druhu na počkání. Během opravy s vámi družně rozmloval. Nosil brýle s polovičními skly a pokud neobzírál opravovanou obuv — obracel modré oči na vás. V takové chvíli mohli jste být přesvědčeni, že nejen on sám, ale i svět, ba i Národní fronta jsou dobré a vše spěje k veliké spravedlnosti. Dokládal to citáty z Arbesa a Herrmana, Borovského, Nerudy i Háška, eventuálně z jejich pokračovatelů, Šrámka, Hály, Gottwalda, Kopeckého a Plojehara.

Tak tomu bylo ještě na sklonku roku, ve kterém, v zájmu spravedlnosti, musil mistr Lokajíček zavřít svůj krámeček a vyjít do mrazivého dne manifestovat na Staroměstské náměstí za vládu lidu, lidem a pro lid.

O rok později už mistr Lokajíček nebušil na dotvrzení svých slov do opravované botky. Ačkoli mluvil stále ještě jazykem Vančurovským, byla to scéna Hrabalovská (jenže my Hrabala tehdy ještě neznali). O rok později se už Cyril Lokajíček bušil týmž kladivkem do hlavy a volal v hoši:

"Že já jsem na to Staroměstské ložil, věru, že jsem to byl hump ve smůlku."

Na rozdíl od mnoha jiných si totiž přiznával svůj podíl viny. (ba dokonce zveličoval svůj podíl viny) na tom, že věci dopadly tak jako dopadly.

OBCHOD POROSTE

Rakouské podniky uzavřely dosud stovčacet kooperačních dohod s členskými zeměmi Rady vzájemné hospodářské spolupráce a třicet s Jugoslávií. Němčé objem dodávek v rámci společného podnikání představuje stále ještě jen pět procent z celkového obchodu Rakouska s východní Evropou. Průmyslová kooperace bude hrát stále významnější úlohu v obchodních stycích s komunistickým světem. Vzhledem k tomu, že v Rakousku podniky nejsou povinny hlásit donody nebo úmluvy o společném podnikání, lze počet uzavřených dohod jen odhadnout. Podle údajů hospodářské komory je v čele východních zemí Maďarsko, které dosud uzavřelo s rakouskými společnostmi přibližně omdesát dohod o průmyslové kooperaci. Rakoušané přičítají tuto úspěšnou spolupráci hlavně možnostem přímých kontaktů mezi podniky obou zemí a uvádějí jako příznivý faktor i zeměpisnou blízkost. Se státním výborem Sovětského svazu pro vědu a techniku uzavřely rakouské firmy jen dvacet kooperačních dohod.

Na rozdíl od východoevropských zemí se tyto dohody vztahují jen na spolupráci vědecko-technickou a ne prů-

O rok později nebyl už pan First (Fürst) majitelem pultry prožraného od červotoče a sudu na okurky (okurky mezitím doprodány). Panu Firstovi bylo dvěma muži s rudými páskami na rukávech (ale měli tam LM namísto RG) doručeno předvolání na zasedání jakési komise Magistrátu pro Prahu XIX. Zasedalo se v bývalém sále biografu v Dostálově ulici. Před stříbrným plátnem usedla komise. V zeseřelém sále zasedli doručení živnostníci. Byli voláni jménem a předstupovali ke komisi. Její předseda ke komisi, velice brumlavým hlasem, což obyčejně končilo počtem let v Táboře nucených prací. TNP byly vynález ministra spravedlnosti dr. Alexeje Čepičky. Neboť pikle reakce stále ještě nestávaly a stále ještě nebylo chudým a malým dost dobře, vláda Národní fronty musila opatřit takovým opatřením, protože věk všeobecného dobra ještě nenastal.

Málem by se byl do TNP dostal i pan Fürst (First), zjistilo se však, že už před dvěma dny převedl své hokynářství uvědomněle pro potřeby Národního výboru, a že je už zaměstnancem firmy Pramen.

Cyrl Lokajíček byl, nebot' nenadobyl dostatek uvědomnělosti, jako vykořisťovatel v TNP umístěn. Marně docházeli zákazníci pro opravovanou obuv. Krám Cyrla Lokajíčka propadl lido-

vé spravedlnosti, aby malým bylo pomoheno. Neboť má být tak, aby silní brali účast na osudech slabých, zdraví na osudech nemocných a chytří na osudech prostých. A firma Lokajíček na osudu firmy Baťa. Pan Lokajíček fáral do uhelných dolů, a když je vozili do práce vyhrávala z tlampačů ryčna budovatelská hudba. Masarykovy koleje byly přeměněny, spolu se Semínátem, v Ministerstvo národní bezpečnosti, a studentstvo z oblasti vymizelo nejinak než po 17. listopadu 1939. Tehdy se tu ovšem zařizovala hnědá totalita. Na krámu Marie Nepěvná papírnictví zůstala ohromná tužka s nápisem L & C Hardtmund, a neméně ohromná atrapa výšovací tuše značky Pelkán v tubě. Na krámu pana Lokajíčka přibyla tabule: "Agitační středisko". Výklad, za kterým mistr pracoval byl zcela zakryt plakáty pánů Schöře a Čumpelíka, na kterých brunátní a svalnatí muži roztáčeli kola pětiletky. Také Cyrl Lokajíček roztáčel kola pětiletky. Rubal uhel.

Vrátil se roku 1954, tehdy se právě konalo dětente ve znamení ducha Ženevy. Kromě toho se ukázalo, že lidová spravedlnost nedomyšlela konání vypuštěných džínů, a byli-li příštípkáři rozeznáni, bylo tím sice už mnoho pro socialismus, ale málo pro opravování bot našich pra-

OBČAN TO ZAPLATÍ

V Československu se na počátek příštího roku plánuje přetvoření celého cenového systému.

Jeho přeměna v rámci nového pětiletého plánu má proběhnout postupně a bude ve svém důsledku znamenat i zvýšení spotřebitelských cen. Po zvýšení cen na světovém trhu a v okruhu Rady vzájemné hospodářské pomoci, také struktura cen ve vztazích mezi podniky má být přetvořena. Pozorovatelé v Praze mluví o "malé hospodářské reformě". Ciny mají prý mít větší vliv na hospodárnost, na technickou obnovu a na kvalitu výrobků. Dosavadní cenový systém prý působil jako brzda technického vývoje, projevoval se negativně pokud jde o racionální využití surovin a produktivity. Pozorovatelé se domnívají, že Československo zase opatrně vrátí k ideám, jež byly rozvinuty v roce 1964 na oživení hospodářství. Podobně jako tehdy i teď existuje prý však proti stimulům prostřednictvím cen odpor mezi politickými a hospodářskými funkcionáři.

ra ve Vídni zve jednotlivé společnosti k zasedáním těchto komisi a pracovních skupin, na nichž jsou projednávány zvláštní projekty.

cujících. Bylo uznáno, že s příštípkářem jednali trochu příliš příkře. A tak si Cyril Lokajíček otevřel živnost znovu. Lid byl spokojen, že má kam nosit své natlučené škrapály a Národní výbor dbal o to, aby Cyril Lokajíček nepřerostl v nebezpečí pro dělnickou třídu. Místností, které mu byly k provozování živnosti přiděleny, mu byly odebírány a byly mu přidělovány jiné. Mohli jste jeho krámeček vidět na Dejvické, ale když jste si šli pro boty (dávno už se nepracovalo na počkání) vítala vás ocdule, že přesídlil do Zelené. Po roce jste ho našli na Podbabské (čili Titově, krátce Fochově, nyní Jugoslávských partyzánů). Nepřestal být přímým, poctivým a pracovitým mužem. Nepřestal dokonce také milovat Arbesa.

Byl hnán z místa na místo po oblasti spravované Národním výborem pro Prahu 6, a zákazníkům chodily korespondenční listky s adresou, kam si mají přijít pro boty. Cyril Lokajíček spravoval tvrdošíjně boty jako soukromník ještě v době, kdy na pancéřích přijeli internacionální bratři na pomoc internacionálním bratrům. Neboť roku 1968 celý národ se bušil kladivkem do hlavy a ptal se (zbytečně) sám sebe kam že to ložil.

Pan Cyril Lokajíček, byl přímý muž, věřil na spravedlnost, nežádal nic a dostalo se mu mnohého ož nešťál. Nezapočítával líno, podvodné a závišlivé, ani pokřivené a podlé, nebot' sám neměl ani jednu z takových vlastností. Počítal jen se světem naplněným Cyrily Lokajíčky, ačkoli mohl znáti i pana Firsta (Fürsta) i pana Reče (Roetsche), kteří nebyli ani z Valáška. Pokud ještě dnes žije, jistě dosud opravuje boty a jistě si dosud vyčítá několi to, že věc jeho spravedlnosti a jeho vůdců tak hanebně prohrála, ale že neřekl své ne, pokud to ještě mělo smysl. Věřit ve své vůdce a jeho vůdci mu ponechali tíhu světa. Vyrovnal se s ní, nikdy nedal najevo co si myslí o vůdcích. Vzpomínám na něj, tak jako vzpomínáme na domov a dětství a mládí. Na jeho hrůy (a poctivý) počet vykonané povinnosti (lidovec, Valach a sokol) po únoru 1948. Na jeho hrůst vyznavatele a svědka, aktu historické spravedlnosti, po znárodnění v říjnu 1945. I na to, jak nechtěl rozmloovat o tom, kterak byl utracen doktor Pfitzner, protože to nedovedl srovnat ani se svou představou světa ani s tím co znal z Arbesa.

Vzpomínám na něj často, i teď v Americe, když čítám v novinách o tom, že silní, zdraví a chytří se mají starat o slabé, nemocné a prosté. Vzpomínám na něj, když mi šove, hokynáři a hlupáci vykládají o tom, že je nutno zkřípnout ty velké, aby mohli být pomoheno těm malým.

Amerika a rudá Čína . . .

(Dokončení ze str. 1)

V souvislosti s Kissingerovou cestou do Pekingu vyrobily se i zprávy o rychlém vývoji konstrukce čínských dalekonosných raket, schopných vystřelit atomové hlavice až na Moskvu — a také o velkých úspěších stálé stoupající výroby čínské těžby nafty. Předpovídá se, že tohoto roku vytěží Čína již 80 milionů tun a že do roku 1988 předstihne v těžbě nafty Saudskou Arábii, což může mít samočinně pozitivní vliv nejen na světový trh, ale i na politické vztahy Číny s Japonskem a se Spojenými státy. Také tyto okolnosti významu hospodářsko-politického jsou velmi důležité pro nastávající diplomatické jednání mezi USA a Čínou.

Navázání diplomatických kontaktů mezi Spojenými státy a komunistickou Čínou bylo prakticky již zahájeno Nixonovou administrativou a převzato i prezidentem Fordem. Byl to myslíme, jeden z nejlepších tahů americké diplomacie v posledních le-

Zájemcům o ukázkové měsíční zaslání EL zdarma sdělujeme, že tato zvláštní nabídka platí pouze do nabídky a platí pouze do konce listopadu.

tech a i tato návštěva presidenta Forda je právě v této době, kdy se Sovětský svaz snaží ve světě několi o uklidnění, ale naopak o rozvrat (Portugalsko, Angola a i poslední jeho zásahy proti zásadním principům svobody uvnitř vlastní země) — na nejvyšší míru důležitá. Nejde přece o uvolnění ve světě, které by vyhovovalo a sloužilo jedině Sovětskému svazu. A tento úsek diplomacie při jednáních na nejvyšší úrovni mezi Amerikou a Čínou, pokládáme ze všeho za nejdůležitější, poněvadž komunistická Čína je právě ve snaze Sovětského svazu o hospodářskou i politickou expanzi — tím nejnebezpečnějším "nářadím" — které tomu může zabránit!

Vpomínám na něj, v obavě zda se podaří provést tu dělič čaru mezi touhou po spravedlnosti, kterou měl pan Cyril Lokajíček, a mezi závistí, jakou měli pánové Fürst (First) a Reč (Roetsch). Přemýšlím o tom, jaký bude osud plnosti, bude-li pilným dáno starat se o líné, jaký bude svět, ve kterém závist a hlupáctví a moudrosti se přičiní po \$125 budou určovat osudy lidských bytostí. Ve kterém le-nost těla i ducha nadobude ideologických forem. Forem, jaké druhy omámily i přímého a poctivého a pilného muže, Cyrila Lokajíčka.

Mohli jsme zastavit Brežněva?

Toto bude komentář k jedné knize: Má víc než pět set stran, vyšla současně v jednom mnichovském a v jednom štuttgartském nakladatelství. Název — přeloženo z němčiny — zní: Praha 1968 — Systémové změny a obrana systému. Autor — filozof a sociolog Vladimír Horský — působí dnes na známé západoněmecké univerzitě v Heidelbergu, ale je jisté nad jiné povolán k tomu, aby se vrátil k československému roku 1968. Byl tehdy nejen profesorem Karlovy univerzity, ale i členem vedení pražské organizace KSČ a členem mozajborového vědeckého týmu, který vedl Zdeněk Mlynář a který se zabýval reformou politického systému.

Jeho kniha je přísná vědec-

ká a metodická analýza období prvních pookupačních dnů, která upozorňuje na nesporná fakta, z nichž pak vyvozuje zajímavé, provokující a — dle mého soudu — i problematičké závěry. Horský rozehrává nenásilný občanský odpor proti okupaci, poukazuje na jeho mimořádnou účinnost a tvrdí, že tento odpor měl všechny reálné vyhlídky donutit i dlouhodobě Sovětský svaz k částečnému ústupu. Toto asi jsou pak základní téze: Sovětská supervelmoc utrhla v prvních dnech okupace Československa vlastní řadu porážek. Nevyšel plán zmocnit se sdělovacích prostředků, zabránit svolání 14.sjezdu KSČ, vytvořit protidubčekovskou kolaborantskou vládu, vytvořit si třeba jen malou

základnu mezi obyvatelstvem. Maršál Jakubovský už nevěřil ani ve spolehlivost své armády, celé jednotky byly vyměněny.

Naproti tomu dokonale fungoval československý hospodářský a správní mechanismus, o němž sovětská Bílá kniha tvrdila, že je prolezlý a zlenivělý revizionismem, a západní sabotáží. Země byla vojensky obsazena, její politické vedení odvečeno, ale solidarita občanů umožnila, aby správa a hospodářství fungovaly na všech úrovních a téměř bez chyby, výroba, zásobování a komunikace. Ve skutečnosti to byla samospráva 14 milionů občanů, jednomyslné hlasování pro pražský model a vlastně jeho první praktické provedení.

Horský nevěří, že Brežněv vůbec mohl vážně myslet své hrozby, totiž že by v případě odmítnutí moskevského diktátu zažilo Československo krvavou lázeň, či "ony nedozírné důsledky". Je naopak přesvědčen, že před katastrofou stála tehdy — v důsledku československého občanského odporu a jeho zahraničního ohlasu — sovětská politika. Brežněv se pochopitelně neobával nějaké západní pomoci Československu, prý si zajistil i neutralitu amerického prezidenta, ale musel čelit morální izolaci Moskvy, vlně odporu, která se zvedla i mimo evropský kontinent, i v Jižní Americe, černé Africe a pod čínským vlivem i v části Azie. Protest 18 komunistických stran jasně signalizoval zhroutení vedoucí sovětské role v mezinárodním komunistickém hnutí. A tak kromelští vůdce prý hořečně hledali východisko ze slepé uličky. Jak málo vážně mohli myslet své hrozby — Horský je považuje za hysterickou taktiku — je prý vidět na příkladu s Dubčekovým vedením. Tentýž Dubček, kterého moskevská Pravda v den okupace nazvala renegátem a zrádcem, musel být nakonec díky úspěšnému československému odporu, znovu uznán za skutečného reprezentanta Československa. Z internace KGB byl přiveden opět jako legální partner k jednacímu stolu v Kremli. A tady ovšem došlo k zásadní změně, k podpisu moskevského protokolu, jehož jednou klauzulí bylo i zastavení pasivního lidového odporu. Horského facit z toho může být jen jeden — onen protokol neměl být nikdy podepsán, výhody byly na československé a nikoli na sovětské straně. Horský pak podrobně analyzuje všechny peripetie a taktiku tak úspěšně započatého boje, který nebyl nakonec prohrán pro neschopnost či slabost občanského odnohu, ale proto, že byl bezpádových důvodů přerušen, proto že se vedení KSČ nechalo

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

- 5. 12. Mikulášská taneční zábava ve Wintherthur, Švýcarsko. Hotel Volkshaus nedaleko nádraží od 20 hod.
- 6. 12. ve Stuttgartu-Killesberg, Rest. Schönblick od 20 hod. IV. Mikulášská zábava Wintherthur, Švýcarsko: Dětská besídka od 15. hod. Sál kostela St. Ulrich.
- 11. 12. Velký operní večer v mnichovském Domě umělců. Účinkují Vilém Noval, Mirka Bradová, Gejza Zelenay. Na večeru promluví Luděk Pachman.
- 13. 12. Vánoční besídka v Mnichově, Dům setkání, Rumfordstr. 21/I. Od 14.30 hod. Velká vánoční zábava v Nieder-Erlenbach (Frankfurt) v Bürgerhaus od 19 hod. Pořádá Česká sociální pomoc — ing. Fischer. K tanci hraje dechovka. Vstup zdarma.
- 7. 2. 76 III. reprezentační ples Čechů a Slováků v Mnichově, Bayerischer Hof.
- Každou první středu v měsíci přátelské večery v krajauském středisku v Curychu Wipkingen, Amperstr. 4 (nejbližší 3. prosince).
- Do 21. prosince 1975 trvá vánoční výstava v krajauské Galerii Krause, Tumbelenstr. 37 ve švýcarském Pfäffikonu u Curychu. Vystavují: Benda, Budinská, Budinský, Dašek, David, Franc, Gross, Hudec, Janotová, Krbálek, a Kristek. Otevřeno denně od 16 hod. do 20 hod. Soboty a neděle od 10 do 16 hodin.

GOLDENE STADT

Konečně také v Düsseldorfu
naš restaurant
s českými a mezinárodními
specialitami

PIVO 12° PLZEŇ • BUDVAR ZE SUDU

Srdčně Vás přivítá známý pražský gastronom Vilém Bláha.

GOLDENE STADT,

Bohmisches Restaurant, D-4 Düsseldorf,
Mintropstr. 5 • tel. 87 93 96

Cca. 2. min. od Hlavního nádraží

HOŘCE O SLADKÉM

Československo bylo kdysi světovou velmocí ve výrobě cukru. Z celkové produkce vyváželo ročně zejména do západoevropských zemí dvě třetiny až tři čtvrtiny. Získávalo za své bílé zlato v zahraničí velké množství cenných valut. Například roku 1926 to byly dvě miliardy 170 milionů korun. Tradiční péče, věnovaná řepáctví a cukrovarnictví se tedy vyplácela. Myslím, že by se vyplácela i dnes. Neboť po cukru stoupá stále rychleji než nabídka. V posledních letech dosáhla proto cenová hladina na světovém trhu rekordní výše. Vloni Československo prodávalo jednu tunu cukru v zahraničí za čtyřnásobek toho, co dostávalo na začátku této pětiletky.

A co letos? Podle Rudého práva "Pěstování cukrovky patří dnes k nejslabším článkům rostlinné výroby". V prvních třech letech této pětiletky splnilo plánované úkoly pouze na 85 a půl procenta. Cukrovky sklízelo o 2 miliony 600 tisíc tun méně než se plánovalo. A když neměly cukrovary dostatek potřebné suroviny, nemohly pochopitelně splnit výrobní plány, jak se to od nich očekávalo.

Proč tomu tak je? Nedostatek pracovníků, nedostatek některých mechanizačních prostředků a průmyslových hnojiv a vhodných osiv — to jsou v podstatě hlavní příčiny, proč osevní plechy cukrové řepy v minulých letech poklesly až na 180.000 hektarů z dřívějších 270.000. Přitom navíc stagnovaly i hektarové výnosy a rostly zato sklízňové ztráty. Do cukrovarů se ve skutečnosti dostane z každého hektaru o 60 až 65 metrických centů cukrovky méně, než kolik jí naroste na poli! To jsou — ve zkratce řečeno — hlavní nedostatky a slabiny československého řepáctví. Otázka je, co jsou rozhodující stranické a státní orgány s to splnit v nejbližší budoucnosti. Říjnové plenum ÚV KSČ se uslo, že "se musí výrazně zlepšit dodávky moderní techniky, vhodných průmyslových hnojiv a herbicidů, jakož i zajistit vhodné osivo. Také podstatně snížit ztráty při sklizni i zpracování cukrovky". Kdyby se bylo politické vedení v minulých letech staralo o všechny uvedené faktory, mělo by Československo nyní, kdy se ve světě prodává cukr za vysokou cenu, vydatný zdroj tvrdých valut.

sovětskou invazi také nevěřili — v naivním domnění, že Moskva nebude riskovat celosvětový odpor a velký rozkol v komunistickém hnutí. Tato problematika ovšem význam nové knihy Vladimíra Horského ani v nejmenším neshazuje, svou vědeckou analýzou unikátní občanské rezistence je dokonce aktuální. Recenzent nezávislého rakouského levicového měsíčníku Wiener Tagebuch ji přivítal slovy: Mimořádně významné dílo pro všechny palčivé otázky naší doby.

K. Jezdinský

3 Nations Wine and Dinner House

UNITED STATES

CZECHOSLOVAKIA

V KALIFORNII

Stará tradice dobrého jídla a pití, české hudby a zábavy pokračuje již třetí rok za vedení populárního, bývalého hospodského z "České hospůdky" v San Franciscu. — Každou neděli a sobotu je u něho dostaveníčko krajanů. — 50 mil severně od San Franciscu "highway 101" v historickém údolí Jacka Londona. V Glen Ellen, 3 mile za Agua-Caliente, kam se chodíte koupat. Jidelna pro 100 osob, česká muzika, bar, vinárna, kulečník, vše pro vaše pohodlí a zábavu. Na jídelníčku vídeňský řízek, escargos — cannelloni — seafood — steaks — prime rib, knedlíky, aj. Víno, pivo, česká muzika a harmonikář na čepu. Přijímáme záznamy na party do 50 osob.

13756 ARNOLD DR. GLEN ELLEN
LUNCH 11-2 — DINNER 5-9 PM
SATURDAY & SUNDAY 11 AM — 9 PM
FOR RESERVATION CALL 996-9979

Never on Monday

Srdčně Vás zve JIŘÍ SIEBERT
Na zdar!